

GEFAD / GUJGEF 32 (1): 205-220 (2012)

**Öğretmenlik Mesleğini Yapmayan Eğitim Fakültesi
Mezunlarının Lisans Eğitimlerinin Günlük Yaşantılarına
Etkisinin İncelenmesi**

**Research on the Effect of Undergraduate Education on the
Daily Lives of Faculty of Education Graduates Who Do
Not Practice Teaching Profession**

Mustafa ÇEVİK¹, Tahir ATICI²

¹ Milli Eğitim Bakanlığı, Mamak İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, AR-GE Birimi, Ankara/ TÜRKİYE,
biyolog33@hotmail.com

² Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Biyoloji Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara/TÜRKİYE
tatici@gmail.com

ÖZ

Bu çalışma, öğretmenlik mesleği dışında kamu kurumlarında görev yapan OFMAE (Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi) bölümü mezunlarının lisans bilgilerinin günlük yaşantılarına etkisini araştırmak amacıyla yapılmıştır. Araştırmada tarama modeli kullanılmış olup, nitel araştırma tekniği olan görüşme yöntemi uygulanmıştır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formu ile elde edilen bilgiler belirte tablosu şeklinde verilmiş, mezunların vermiş oldukları cevaplar tasnif edilmiş, frekans ve yüzde olarak ortaya konulmuştur. Araştırma sonucunda; mezunların bölüm bilgilerinin günlük yaşantılarına etkisinin olduğu ve hayatın her alanında kullanmakta oldukları tespit edilmiştir. Mezunların aldıkları lisans bilgilerinin alan, formasyon ve genel kültür düzeyleri, görev yapmakta oldukları kurum ve yapılan göreve göre etki düzeylerinin değişiklik göstermekte olduğu belirlenmiştir. Ayrıca bu etkinin zamanla azaldığı görülmüştür. Özellikle alınan formasyon bilgisinin iş yerlerinde sosyal iletişimlerinde etkili olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ortaöğretim öğretmenleri, Eğitim fakültesi, Lisans eğitimi, Günlük yaşantı.

ABSTRACT

In this study, except for the teaching profession in public institutions working in the SSME (Secondary Science and Mathematics Education), part of the graduates was conducted to investigate the effect of partition information in the daily routine. In the research, screening model has been used and interview method which is a qualitative research technique has been applied. Data were collected by semi-structured interview form was prepared. The information obtained in the form of a call issued in the form of indicator chart, graduates gave the answers they were classified, as frequency and percentage were determined. As a result, graduates have been found to be the effect of partition information in the daily lives; the graduates indicated that they use the partition information in all areas of life. Outside the teaching profession of graduates doing their duty, their partition information in the field, formation and general cultural level, they are working in institutions and determined that varies according to the task. In addition, this effect decreased over time. Especially the knowledge of the formation of social relationships in the workplace has been found to be effective.

Keywords: Secondary school teachers, Education faculty, Bachelor's degree, Daily experience.

GİRİŞ

Bir ülkenin kalkınarak çağdaş medeniyetler seviyesine yükselmesi eğitim sistemiyle yakından ilişkilidir. Uygulanan eğitim sistemi ise; eğitim ve öğretimin başarılı veya başarısız olması, öğretmenlerin yetiştirilmesi ve istihdamı ile çok yakından ilgilidir (Sezgin, 1984: 176). Sistemin en önemli ögesi olan öğretmenlik mesleği; sosyal, kültürel, ekonomik, bilimsel ve teknolojik boyutlara sahip, alanda özel uzmanlık, bilgi ve becerisini temel alan akademik ve mesleki formasyonu gerektiren profesyonel bir uğraşı alanıdır (Alkan, 1998: 12).

Kuruluşundan itibaren öğretmen yetiştirilmesinden sorumlu olan MEB(Milli Eğitim Bakanlığı), 1981 yılında çıkarılan Yükseköğretim Kanunu (2547 Sayı ve 6 Kasım 1981) ve bunu tamamlayan Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (41 Sayı ve 20 Temmuz 1982 tarih) ile kendisine bağlı öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarını (İki yıllık eğitim enstitüleri ve 4 yıllık Yüksek Öğretmen

Okulları üniversitelere bırakmıştır. Daha sonraları ise 41 Sayılı KHK (20 Temmuz 1982) çerçevesinde ülkemizde öğretmen yetiştiren kurumlar eğitim fakülteleri olmuştur.

Ülkemizde son yıllarda eğitim fakültesi mezunlarının MEB tarafından atanması gereken öğretmenlik mesleğinde; arz-talep dengesizliği ve eğitim fakültesi mezunu olmayanların atanmaları gibi uygulamalar istihdamda dengesiz dağılıma sebep olmaktadır.

Bu durum eğitim fakültesi mezunları aleyhine bir haksızlığa yol açarken hizmet öncesi öğretmen eğitimini de önemsiz ve anlamsız hale getirmektedir (Duman, 2005: 82). Hâlbuki Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 43. maddesi "Öğretmenlik, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir uzmanlık mesleğidir" denilmekte ve (<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html>) mesleğe hazırlığın: genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon ile sağlanacağı belirtilmektedir (Yılman, 2006: 29).

Genel olarak ülkemizdeki istihdam sorununun iki kaynağı olduğu gözlemlenmiştir. Bunlardan birincisi, Türkiye'deki eğitim fakülteleri sayısının fazlalığı ve Milli Eğitim Bakanlığı'nca istihdam edilecek öğretmen sayısından fazla mezun verilmesidir. İkincisi ise, mezunlara istihdam olanağı sağlayan en önemli kurum olan Milli Eğitim Bakanlığı'nın daha fazla öğretmen almaması ya da bazı dönemlerde yapıldığı gibi ihtiyaç olduğu gerekçesi ile farklı fakülte ve branşlardan mezunları kısa süreli eğitim formasyonu vererek öğretmen olarak atamasıdır (Gökçakan, 2005: 242).

Bu sorunun çözümü ile ilgili başlıca tedbirleri; mesleğin cazip hale getirilmesi, ihtiyaç duyulan sayı ve nitelikte eğitim fakültelerine öğrenci alınması, öğretmen açığını kapatmak için bazı geçici ve acil tedbirlerin alınması, öğretmen dağılımının dengelenmesi ve onlardan azami derecede faydalanılması şeklinde toparlamak mümkündür (Bülbül, 1983: 644). Sayılan tedbirlerin alınmaması halinde, işsiz durumdaki özellikle fen alanı öğretmen adaylarının sayısının gün geçtikçe artacağı kaçınılmazdır. Bu da işsiz durumdaki mezunları meslekleri dışında bir alanda çalışmaya yönlendirecektir. Onun için istihdam imkânlarının kolaylaştırılması ve özendirici tedbirlerin alınmasına ihtiyaç duyulmaktadır (Kaptan, 1983: 5-19; DPT, 1986: 64-71).

Bugün modern istihdam alanları, demokratik bir atmosfer içerisinde insan ilişkilerine önem veren, yetenekli, tutarlı, kültürlü insan gücü istemektedir (Akar, 1990:19). Bu nedenle modernleşme yolundaki ülkemizin kamu kurumlarının personel ihtiyacı, dört yıllık fakülte mezunları başta olmak üzere ön lisans ve ortaöğretim düzeyindeki mezunların Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) tabi tutularak giderilmesi yoluna gidilmiştir. KPSS' den atma yapılması için yeterli puanı alamayan öğretmen adayları yine aynı sınavın genel kültür ve genel yetenek kısımlarının netleriyle hesaplanan P3 puanı ile alanları dışında bir memurluğa girmeyi tercih etmek durumunda kalmışlardır. P3 puanı, kamu kurumlarının 657 kanuna tabi memur, hizmetli, daktilograf, veri hazırlama kontrol işletmeni, ambar memuru gibi ihtiyaç duyulan kadroların istihdamında kullanılmaktadır. Özellikle fen alanı mezunları böylece öğretmenlik mesleği dışında bir görevde çalışarak geçimlerini sağlamaktadırlar.

Amaç

Ülkemizde son yıllarda eğitim fakültelerinin özellikle OFMAE bölümü mezunları atama sıkıntısına bağlı olarak öğretmenlik mesleğini yapamadıkları tespit edilmiştir. Bu nedenle eğitim fakültesi OFMAE bölümünden mezun öğretmen adaylarının birçoğu öğretmenlik dışında kamu kurumlarında görev yapmaktadırlar. Araştırma kapsamında aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğretmenlik mesleği dışında kamu kurumlarında görev yapan OFMAE(biyoloji, fizik, kimya ve matematik) mezunlarının bölüm bilgilerinin günlük yaşantılarına etkisi var mıdır?
2. Öğretmen adaylarının lisans eğitimleri süresince aldıkları pedagojik formasyon, alan bilgisi ve genel kültür dersleri günlük yaşantılarını nasıl etkilemektedir?

YÖNTEM

Araştırmanın bu kısmı evren ve örnekleme, veri toplama aracını, verilerin analizi ve yorumunu alt başlıklar halinde içermektedir.

Araştırma Modeli

Bu araştırmada tarama modeli uygulanmıştır. Tarama modeli uygulanan araştırmalar; mevcut olayların daha önceki olay ve koşullarla ilişkilerini dikkate alarak, durumlar arasındaki etkileşimi açıklamayı hedefler. Çok sayıda obje ya da denek üzerinde belirli bir zaman kesiti içinde yapılır (Kaptan, 1998: 59). Başka bir anlatımla tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 2008: 77). Çalışmada nitel araştırma tekniği kullanılmıştır. Çünkü nitel araştırmalar, araştırma yapılan ya da yapılması planlanan kişilerin sahip oldukları deneyimlerinden doğan anlamların sistematik olarak incelenmesinde tercih edilen bir tekniktir (Ekiz, 2003: 62).

Çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Ankara merkezdeki 8 farklı kamu kurumlarında görev yapan 16 erkek ve 12 kadından oluşan toplam 28 OFMAE mezunu oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Araştırmanın verileri, mezunlarla yapılan yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla elde edilmiştir. Tüm görüşmeler araştırmacı tarafından yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Görüşmecilerin izni alınarak ses kayıtları yapılmıştır. LeCompte ve Goetz (1982; akt. Yıldırım ve Şimşek, 2005: 262) nitel araştırmada güvenilirliği artırmak için toplanan verilerin öncelikle betimsel bir yaklaşımla doğrudan sunulmasını, araştırmacının gözlem, görüşme ve dokümanlar yoluyla elde ettiği verileri herhangi bir yorum katmadan okuyucuya sunmasını ve yorumlarını daha sonraya bırakmasını önermektedir. Bu araştırmada görüşmelerden elde edilen bulgular, herhangi bir yoruma yer vermeden ayrı başlıklar halinde, doğrudan alıntılara yer verilerek sunulmuştur. Daha sonra bu bulgular tartışma kısmında bütüncül olarak ele alınıp tartışılmıştır. Veri toplama aracının kapsam geçerliliklerinin belirlenmesi için bu araç üç program geliştirme uzmanı tarafından incelenmiş, ölçek maddeleri tekrar gözden geçirilmiş ve gerekli

düzeltilmeler yapılmıştır. Ardından formda yer alan görüşme soruları güvenilirlik için iki alan uzmanı tarafından ayrı ayrı kodlanmıştır. Görüşme formunda her bir bölümdeki soruların araştırmanın amacına yönelik olup olmadığını tespit etmek için uzmanlar sorulara 100 üzerinden puan vermişler, daha sonra verilen puanlar karşılaştırılıp toplanarak toplam soru sayısı ve 100'e bölünmüş ve kodlayıcılar arası tutarlılık hesaplaması 0,75 olarak bulunmuştur (Miles ve Huberman, 1994: 64).

Verilerin Analizi ve Yorumu

Veriler, nitel araştırmalarda sıklıkla tercih edilen içerik analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Analize başlanmadan önce kategoriler, çalışmanın amacı dikkate alınarak araştırmacı tarafından belirlenmiştir. Veriler tek tek deşifre edilerek her branş için ayrı ayrı yorumlama yapılmış ve en son genel bir yorum çıkarımına gidilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde, alt problemlerin ışığında şekillendirilen 4 bölümden oluşan yarı yapılandırılmış soruları içeren görüşme formuna verilen cevaplar ve bu cevapların her branş için ayrı ayrı çözümlenmesine yer verilmiştir (Tablo 1-4).

Tablo 1. Görüşme yapılan katılımcıların çalıştıkları kamu kurumlarının dağılımı

	Katılımcıların çalıştıkları kamu kurumları	(f)	(%)	*(%)
Biyoloji	Sayıştay	2	5,55	20
	D.H.M.İ.	4	11,11	40
	Adalet Bakanlığı	1	2,77	10
	Altındağ Nüfus Müdürlüğü	1	2,77	10
	Çankaya Nüfus Müdürlüğü	1	2,77	10
	Ç.S.G. Bakanlığı	1	2,77	10
Fizik	Sayıştay	2	5,55	40
	İçişleri Bakanlığı	1	2,77	20
	D.H.M.İ.	1	2,77	20
	Gümrük Müsteşarlığı	1	2,77	20
Kimya	İçişleri Bakanlığı	1	2,77	12,5
	D.H.M.İ.	2	5,55	25

	Adalet Bakanlığı	2	5,55	25
	Altındağ Nüfus Müdürlüğü	1	2,77	12,5
	Çankaya Nüfus Müdürlüğü	2	5,55	25
Matematik	D.H.M.İ.	5	13,88	100
Toplam		28	100	-

*Branş içinde dağılım

Tablo 1'de görüldüğü gibi görüşme yapılan katılımcılardan; 4 mezun Sayıştay Başkanlığı'nda, 2 mezun İçişleri Bakanlığı'nda, 12 mezun D.H.M.İ.'de, 1 mezun Gümrük Müsteşarlığı'nda, 3 mezun Adalet Bakanlığı'nda, 2 mezun Altındağ Nüfus Müdürlüğü'nde, 3 mezun Çankaya Nüfus Müdürlüğü'nde, 1 mezun da Ç.S.G.B.'de görev yapmaktadır.

Görüşmeler neticesinde en çok tercih edilen kamu kurumunun D.H.M.İ. olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Mezunların tercihlerinin tamamen kendi istek ve doğrultularında, ayrılan kadrolara ve kurumların sosyal hak, maaş ve statü gibi nedenlerine bağlı olarak yaptıkları sonucuna ulaştırır.

Görüşme yapılan 28 mezun, 16 erkek ve 12 kadından oluşmaktadır. Cinsiyet dağılımını bir örnekle açıklayacak olursak; 2000-2001 öğretim yılı fen bilimleri eğitimi lisans düzeyine devam eden toplam öğrenci sayısı 12253'tür. Bu sayının 5342'sini kız öğrenciler oluştururken, 6911'ini erkek öğrenciler oluşturmuştur (<http://www.osym.gov.tr/Genel/BelgeGoster.aspx>). Eğitim görmekte olan ve mezun erkek katılımcıların sayısının kadınlara göre fazla olması, çalışmamızdaki cinsiyet dağılımını desteklemektedir. Görüşme yapılan mezunlar içinde çalışan erkek bireylerin fazla sayıda olmasını, erkeklerin aile geçimini sağlama, sosyal statü kazanma ihtiyacı ve ekonomik olarak özgür olmak isteği gibi nedenlere bağlamak mümkündür.

Tablo 2'de görüldüğü üzere mezunlarla yapılan görüşmelerde kendilerine almış oldukları alan bilgisini günlük yaşantılarında nerelerde kullandıklarını sorduğumuzda 10 mezun mutfakta kullandığını, 2 mezun spor yaparken ve 16 mezun hayatlarının hemen hemen her anında kullandıklarını söylemişlerdir. Verilen cevaplar branşlara göre farklılık göstermektedir.

Tablo 2. Görüşme yapılan katılımcıların almış oldukları alan bilgisini günlük yaşantılarında nerelerde kullandıklarını gösteren dağılım

	Mezunların alan bilgilerini günlük yaşantılarında kullandıkları yerler	(f)	(%)	*(%)
Biyoloji	MUTFAKTA 1. Doğaya çıktığımda çevreye bir biyolog olarak bakıyorum .Mutfakta. temizlik işlerinde.2. Mutfakta kullanıyorum. 3.Sadece yediğim yemeğin sindirilmesinde. kullanıyorum.4.Günlük hayatımda yemek yerken yediklerimi düşünüyorum. Sindirimimi düşünüyorum.	4	11.11	40
	SPORDA 1. Eklemler çalışırken dikkat ederim. spor yaparken hangi kaslar çalışır onları düşünürüm. hayat standartımı yükseltmek için bilgimi kullanırım. 2. Spor yaparken kullanıyorum.	2	5.55	20
	HERYERDE 1.Sohbetlerimde kullanıyorum. Fizyolojiyi kullanıyorum. Hayvan ilişkilerinde kullanıyorum.2. Sohbetlerde. insan fizyolojisi. bitki yetiştirme konusunda neyin ne olduğunu düşünüyorum.3. Arka planda olayların ilişkilerinde kullanıyorum. Sağlık konusunda dikkat ediyorum.4. Çok fazla kullandığımı söyleyemem.	4	11.11	40
Fizik	MUTFAKTA 1. Yük taşırken denge olayında; yemek yaparken. düdüklü tencerede kaynama zamanını hesaplarken...	1	2.77	20
	HERYERDE 1. İnsani ilişkilerde sosyal hayatta 2.Evimin lambasını yakarken. çamaşır makinesinin düğmesine basarken...3. Genel anlamda hayatın her sahasında kullanıyorum diyebilirim. Mesela gökyüzüne baktığımda yağmur damlalarının düşüşünü fizik kurallarına göre yorumluyorum.4.Konya'ya gidip gelirken. yolun kilometre saatini hesaplamada çok kullanıyorum.	4	11.11	80
Kimya	MUTFAKTA 1. Mutfakta kullanıyorum. Temizlikte. çamaşır suyu ile tuz ruhu eş zamanlı kullanılmaz 2. Fazla kullanmıyorum. Mutfakta. çözünürlüğü düşünüyorum.3. Yemek yaparken. kullanıyorum. Yemeği ısıtırken dikkat ediyorum 4. Mutfakta. temizlikte arkadaşlarla konuşurken doğayı anlamada kullanıyorum. Her şeyde kısacası.5. Mutfakta kullanıyorum. temizlikte kullanıyorum	5	13.88	62.5
	HERYERDE 1. Fazla kullandığımı söylenemez. 2. Açıkçası fazla kullandığımız sayılmaz bu nedenle yavaş yavaş insan unutup buna bir önlem almak gerekiyor ancak üşengeçliğimizden dolayı tekrar. özel ders vb gibi çalışmaları pek yapamıyoruz.3. Genelde depresyona girmemde yararı oluyor. Hiç uğraşmadan rahatlıkla bunalımdan bunalıma sürüklenebiliyorum.	3	8.33	37.5
Matematik	HERYERDE 1. Ufak tek tük hesaplamalarda. 2. Birden fazla çözüm yolu bularak matematiği kullanıyorum.3. Her yerde kullanıyorum. İnsani ilişkilerde faydası oluyor. tavsiyelerde bulunabiliyorum. 4. Borsada kullanıyorum.5. Bakkalda. süper markette çok kullanırım	5	13.88	100
Toplam		28	100	-

Biyoloji alanında; biyoloji mezunlarının dağılımına baktığımızda 10 mezundan %40'ı aldıkları alan bilgisini mutfakta kullandıklarını söylemişlerdir. %20'si ise spor yaparken aldıkları anatomi bilgilerinden faydalanarak kullandıklarını söylemişlerdir. Geri kalan %40'ı ise aldıkları alan bilgilerini hayatlarının her anında kullandıklarını söylemişlerdir. Bilindiği gibi biyoloji yaşamın her alanıyla ilgilenen bir bilimdir. Bu nedenle ki biyoloji eğitimi bireylerin, sosyal, psikolojik, moral ve kişisel kararlarını almalarına; sağlık, beslenme, çevreyi koruma ve sevgi gibi çağdaş sorunlarına yardımcı olmaya hazırlar (Ergezen, 1994: 171-177).

Fizik alanında; kendileriyle görüşülen 5 fizik öğretmenliği mezununa aldıkları alan bilgisinin günlük yaşantılarında nerelerde kullandıklarını sorduğumuzda, %80 i her yerde kullanabildiklerini söylemişlerdir. %20'si ise özellikle mutfak gibi yerlerde kullandıklarından bahsetmişleridir.

Kimya alanında ise; görüşme yapılan kimya mezunlarına yönelttiğimiz soruya %62,5'i mezun aldıkları alan bilgisini mutfakta, temizlik esnasında ve yemek yaparken kullandıklarını söylerken %37,5'i ise genel anlamda çok kullanmadıklarını söylemişlerdir. Dağılımdan yola çıkarak kimya mezunlarının %62,5'inin almış oldukları alan bilgilerini günlük yaşantılarında kullandıkları söylenebilir.

Matematik alanında; matematik mezunlarının dağılımına baktığımızda %100'ü aldıkları alan bilgisini hayatlarının hemen hemen her yerinde kullandıklarını söylemişlerdir. Genel olarak mezunların branşlarına göre farklılık olsa da aldıkları alan bilgilerini günlük yaşantılarının her anında kullandıkları söylenebilir.

Tablo 3. Görüşme yapılan katılımcıların almış oldukları eğitimin iş yerinde kendilerine görev yaparken katkısının nasıl olduğunu gösteren dağılım

	Katılımcıların bölüm bilgilerinin görevlerinde kendilerine olan katkısının nasıl olduğu	(f)	(%)	*(%)
Biyoloji	Katılımcıların aldıkları eğitimin görevlerinde kendilerine faydasının nasıl olduğu 1. İnsani ilişkilerde faydasını görüyorum. Fikirlerde farklılık oluyor.2. Almış olduğum eğitim psikolojisi takım ruhuyla çalışmama etki ediyor.3.Aldığımız formasyon eğitimi beni daha sosyal yaptı ve iş yerinde kendimi daha rahat ifade edebiliyorum. İşimi kolaylaştırıyor.4. Formasyon çalışma konuşma hizmette etkileşimde. kendime güvenimi sağlıyor.5. Formasyon sosyal ilişkilerimi etkilemektedir.6. Psikolojim sağlam halkla ilişkilerde kullanıyorum.7. Eğitim dersleri mesleki alanda fayda sağlıyor.8. Almış olduğum eğitimin bana katkı sağladığını söyleyemem.	8	22.22	80
	Katılımcıların aldıkları eğitimin görevlerinde kendilerine faydasının olmamasının nedenleri 1. Sadece iş arkadaşlarımla sosyal ilişkilerimin olmasını sağlıyor.2.Çok az yok denecek kadar.	2	5.55	20
Fizik	Katılımcıların aldıkları eğitimin görevlerinde kendilerine faydasının nasıl olduğu 1. Bilgisayar kullanmayı öğrenmiştim. şu anda onu kullanıyorum.2. Sosyallik... 3. Boardlarda stickleri hazırlamak daha kolay oluyor.	3	8.33	60
	Katılımcıların aldıkları eğitimin görevlerinde kendilerine faydasının olmamasının nedenleri 1. Fark yaratmış olsaydı. Şu an görev yapmış olduğum yere mezun olduğum bölümden mezun olanlar alınırdı. 4001 ne olursan ol yinede gel şartı ile geldik. 2. Alakası yok. Bağlantısı yok. Ancak formasyon kişi psikolojisinden iletişimde diyalogda etkili oluyor.	2	5.55	40
Kimya	Katılımcıların aldıkları eğitimin görevlerinde kendilerine faydasının nasıl olduğu 1. İnsanların psikolojisiyle ilgili olumlu bakabiliyorum. Diyalogum daha iyi oluyor. 2.İnsani ilişkilerde empati yapabiliyorum 3.Sosyal olarak ilişkilerde zorlanmıyorum 4.Kayıtlarda sorgulama yaparken kullanıyorum. 5.Nasıl davranman gerektiğini biliyorsun.6. Eğitimci olmamız bu iş için bir avantaj.	6	16.66	75
	Katılımcıların aldıkları eğitimin görevlerinde kendilerine faydasının olmamasının nedenleri 1. Alakalı değil 2. Alakası yok.	2	5.55	25
Matematik	Katılımcıların aldıkları eğitimin görevlerinde kendilerine faydasının nasıl olduğu 1. Pratik matematiksel hesaplamalarda yardımcı oluyor ama çok değil.2. Pozitif yönde problemlerde bile fazla çözüm yolu oluşturabiliyorum.3. Ders anlatımının pozitif bir faydası oldu.4. Olası iş değerlendirme durumları. olayları değerlendirirken kullanıyorum 5. Analitik düşünme.	5	13.88	100
Toplam		28	100	-

Tablo 3'te görüldüğü gibi görüşme yapılan 28 mezun içerisinde 22'si almış oldukları eğitimin iş yerinde kendilerine görev yaparken katkısının nasıl olduğuna sorusuna pozitif cevap verirken, 6 kişi olumsuz yönde cevap vermiştir.

Biyoloji alanında; biyoloji mezunlarından 8'i aldıkları eğitimin yapmakta oldukları işe katkısının olduğunu bunu da formasyon derslerine bağlamışlardır. Formasyonun kendilerine kişisel ve sosyal ilişkilerde faydalı olduğundan bahsetmişlerdir. 2 mezun ise aldıkları eğitimin çok az miktarda kendilerine fayda sağladığını belirtmişlerdir.

Fizik alanında; 5 fizik mezunu bireyle yapılan görüşmede aldıkları eğitimin kendilerine katkısının olup olmadığını sorduğumuzda 3 mezun bu yönde olumlu cevap vermişler bunda bölüm eğitimlerinin her yönde katkısının olduğunu vurgulamışlardır. Geriye kalan 2 mezun ise yapmakta oldukları görevin mezun oldukları alanla ilgisi olmadığını ancak kısmen de olsa kişisel ilişkilerde formasyonun katkısının olduğunu düşünmektedirler.

Kimya alanında ise; görüşülen 8 kimya mezunundan 6'sı bölüm bilgilerinin yapmakta oldukları işe katkısının olduğunu özellikle formasyon bilgilerini kişisel ve sosyal ilişkilerde kullandıklarını söylemişlerdir. Geri kalan 2 mezun ise mezun oldukları alanla alakası olmayan bir meslekte görev yaptıkları için kendilerine etkisinin olmadığını söylemişlerdir.

Matematik alanında; kendileriyle görüşülen matematik mezunlarının dağılımına baktığımızda mezunların tamamının aldıkları eğitimin yapmakta oldukları işe katkısının olduğunu düşünmektedirler. Özellikle bölüm bilgileri içerisinde aldıkları formasyon ve alan bilgilerinin kendilerine faydasının olduğunu düşünmektedirler.

Genel olarak mezunların aldıkları eğitimin iş hayatlarına olumlu yönde etkisinin olduğu söylenebilir. Eğitim fakültelerinde verilen alan bilgisinin, pedagojik formasyonun ve genel kültür derslerinin mezunlara yapmakta oldukları görevde kendilerine katkısı olduğu görülmektedir. Özellikle alınan pedagojik formasyonun bireylere sosyal ilişkilerinde ve karşılarındaki kişileri anlamada faydalı olduğu söylenebilir.

Tablo 4. Görüşme yapılan katılımcıların göreve başladıktan sonra katıldıkları toplantılar, seminerler ve etkinlikleri gösteren dağılım

	Katılımcıların göreve başlamalarından sonraki gerçekleştirdikleri sosyal etkinliklerinin durumu	(f)	(%)	*(%)
Biyoloji	Göreve başladıktan sonra sosyal etkinliklerde bulunan mezunlar			
	1. Çok oldu. Milli Eğitim Bakanlığının yaptığı etkinliklere katılıyorum.2. Evet. Çalışmış olduğumuz bakanlığın düzenlemiş olduğu birkaç konferans ve seminere katıldım.	3	8.33	30
	Göreve başladıktan sonra sosyal etkinliklerde bulunmayan mezunlar	7	19.44	70
Fizik	Göreve başladıktan sonra sosyal etkinliklerde bulunmayan mezunlar	5	13.88	100
Kimya	Göreve başladıktan sonra sosyal etkinliklerde bulunan mezunlar			
	1. Çalıştığım meslek alanında eğitimle alakalı bu nedenle aldığımız hizmet içi bunlardan sayabilerseniz oldu diyelim.	1	2.77	12.5
	Göreve başladıktan sonra sosyal etkinliklerde bulunmayan mezunlar	7	19.44	87.5
Matematik	Göreve başladıktan sonra sosyal etkinliklerde bulunmayan mezunlar	5	13.88	100
Toplam		28	100	-

Tablo 4’te görüldüğü üzere görüşme yapılan 36 mezun içerisinde göreve başladıktan sonra alanlarıyla ilgili katıldıkları etkinliklerin olup olmadığına yönelik sorulara 5 mezun bu tarz etkinliklere katıldıklarını, geriye kalan 31 mezun ise katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Biyoloji alanında; biyoloji mezunlarının görüşülen bireyler arasında göreve başladıktan sonra alanlarıyla ilgili etkinliklere katılanlar %8,33, katılmayanlar ise %19,44’lük bir dilimi kapsamaktadırlar. Biyoloji mezunları içerisinde ise katılanlar %30, katılmayanlar %70’lik bir paya sahiptir. Biyoloji mezunlarının alanlarını sevmelerine rağmen tablomuzdaki verilerin bize kişilerin alanlarından gün geçtikçe kopmaya başladıklarını ve aldıkları eğitimin zamanla günlük yaşantılarına ve iş hayatlarına olan etkisinin azalacağı anlamını verebilir.

Fizik alanında, kendileriyle görüşülen fizik mezunlarının %100’ü göreve başladıktan sonra alanlarıyla ilgili katıldıkları etkinliklerin olmadığı görülmektedir.

Kimya alanında ise; kimya mezunlarının %12,5'i sosyal etkinliklerde bulunurken, %87,5'i herhangi bir sosyal faaliyette bulunmadıklarını söylemişlerdir. Alanlarını sevmelerine rağmen, tabloda ki verilerin mezunların alanlarından gün geçtikçe kopmaya başladıklarını aldıkları bölüm bilgilerini geliştirmeye yönelik fırsatlarının olmamasından dolayı aldıkları eğitimin zamanla günlük yaşantılarına ve iş hayatlarına olan etkisini azalttığını göstermektedir.

Matematik alanında; matematik mezunlarının tamamının mezun oldukları bölümleriyle ilgili herhangi bir etkinliğe katılmadıkları görülmektedir.. Bu sonuç mezunların alanları dışında bir meslekte çalıştıkları için bölümlerine olan ilgilerinin azalmaya başladığı söylenebilir.

Genel olarak; bütün branşlarda mezunların sorduğumuz sorulara verdikleri cevaplarda, kişisel ilgilerinin zayıflığının yanında, alanları dışında bir meslekte çalışmalarına bağlı olarak mezun oldukları programdan soğumaya ve ilgilerinin azalmaya başladıkları görülmektedir.

SONUÇLAR

Mezunların çalışmakta oldukları kurumları, mezunların tamamen kendi istek ve doğrultularında, ayrılan kadrolara ve sosyal hak, maaş ve statü gibi nedenlerine bağlı olarak yapmaktadırlar. Mezun olduktan sonra boşta kalan öğretmen adaylarının bu seçimlerini zorunlu kaldıkları için yaptıkları yapılan çalışmalarda da görülmüştür (Akar 1990). Görüşülen mezunlar içerisinde erkek bireylerin sayısı fazladır. Mezunlar içerisinde biyoloji öğretmenliği mezunlarının diğer bölümlere göre daha çok olduğunu, sonra sırasıyla kimya, fizik ve matematik branşlarının geldiği tespit edilmiştir. Mezunların buldukları kuruma yönelik alanlarıyla ilgili herhangi bir proje girişiminde bulunmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Mezunların alan bilgilerini günlük yaşantılarında kullandıkları yerler branşlara göre orantısal olarak farklılık gösterse de, aldıkları alan bilgilerini günlük yaşantılarının her anında kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Mezunların aldıkları formasyonun günlük

yaşantılarının yanı sıra iş yerlerinde sosyal ilişkilerinde pozitif yönde katkısının olduğu, mezunların tamamına yakını bölümlerinden kopmaya ve soğumaya başladıkları ve mezunların öğretmenlik mesleği dışında yaptıkları görevde sosyal yanlarının körelmeye başladığı ortaya çıkarılmıştır.

ÖNERİLER

✓ Çalışma dışında kalan eğitim fakültesi sosyal alan mezunlarına dönük çalışmalar yapılabilir.

✓ Eğitim fakültelerinde açılan programlar daha çok, ortaöğretim düzeyine öğretmen yetiştiren lisans programlarıdır. Bunun sonucunda da daha fazla öğretmen ihtiyacının bulunduğu okul öncesi ve ilköğretim alanlarında yetişen öğretmen sayısı ihtiyacın çok altında kalmıştır. Buna karşılık lise düzeyine çeşitli branşlarda ihtiyaçtan daha fazla öğretmen yetiştirilmeye başlanmıştır. Özellikle fen bilimleri alanında ihtiyacın çok üstünde mezun verilmektedir. Bu da işsiz mezunların gün geçtikçe artmasına neden olmaktadır. Bu nedenle artık yeni eğitim fakültesi açılmamalı veya kontenjanlar düşürülmelidir.

✓ Devlet eğitim fakültesi fen alanından mezun öğretmen adaylarını kendi mesleklerinde çalıştırmalı, bu gerçekleşmiyorsa mezunları yine kendi branşlarına yönelik yerlerde istihdam etmelidir. Buna yönelik bir istihdam politikası geliştirmelidir.

Araştırmamızın sonucunda; OFMAE mezunlarının bölüm bilgilerinin günlük yaşantılarına etkisinin olduğu tespit edilmiş, mezunların aldıkları bölüm bilgilerini hayatın her alanında kullanmakta oldukları ortaya çıkmıştır. Aldıkları bölüm bilgilerinin alan, formasyon ve genel kültür etkilerinin zamanla azaldığı görülmüştür. Alınan bölüm bilgilerinin iş hayatına etkisi, branşlara göre ise değişiklik göstermemektedir. En çok, alınan formasyon bilgisinin iş yerlerinde sosyal ilişkilerde kullanıldığı tespit edilmiştir.

KAYNAKLAR

- Akar, İ. (1990). *Türkiye’de öğretmen istihdam politikası ve uygulaması* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Alkan, C. (1998). Öğretmenlik mesleğinde istihdam. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, Mart 1998, 241.
- Bülbül, A. S. (1983). *Eğitim planlaması ve harcamaları, Cumhuriyet döneminde eğitim*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Devlet Planlama Teşkilatı [DPT]. (1986). *Türkiye’de yükseköğretim reformu ve insangücü potansiyeli*. Ankara.
- Duman, T. (2005). Türkiye’de öğretmen yetiştirmenin tarihçesi. *Eğitim Fakültelerinde Yeniden Yapılandırmanın Sonuçları ve Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu*. Ankara.
- Ekiz, D. (2003). *Eğitimde araştırma yöntem ve metotlarına giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ergezen, S. (1994). Biyoloji eğitiminin önemi ve orta öğretimde biyoloji öğretimi. *I. Ulusal Fen Bilimleri Eğitim Sempozyumu*. 9 Eylül Üniversitesi Yayınları, ss:171-177.
- Gökçakan, Z. (2005). Öğretmenlik mesleğinin geleceği ve istihdam sorunu. *Eğitim Fakültelerinde Yeniden Yapılandırmanın Sonuçları ve Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu*. Ankara.
- Kaptan, S. (1983). *Eğitim-insan gücü-istihdam ilişkisi*. DPT, Mayıs (Çoğaltma).
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri* (11.Baskı). Ankara.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi* (17.baskı). Ankara: Nobel.
- Miles, B. M., & Huberman, M. A. (1994). *Qualitative data analysis* (2th Ed.) Sage Publications.
- Sezgin, İ. (1984). Mesleki ve teknik eğitimin eğitim hizmetlerindeki yeri ve önemi. *Tercüman Milli Eğitim Sempozyumu*, Ankara.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yılman, M. (2006). *Türkiye’de öğretmen eğitiminin temelleri* (2. Basım). Ankara: Nobel.
- <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html> (Nisan, 04, 2008)
- <http://www.osym.gov.tr/Genel/BelgeGoster.aspx> (Ekim, 10, 2010)

SUMMARY

Graduates of Education Faculty in recent years in our country to be assigned by the Ministry of Education teaching profession, employment, uneven distribution, supply-demand imbalance and job assignments outside the applications carried out as causes of many disturbances. In this study, except for inservice teachers in public institutions working in the SSME (Secondary Science and Mathematics Education), part of the graduates was conducted to investigate the effect of partition information in the daily routine. The research is a descriptive study of nature. Data were collected by semi-structured interview. The information obtained in the form of a call issued in the form of indicator chart, graduates gave the answers they were classified, as frequency and percentage were determined. As a result, graduates have been found to be the effect of partition information in the daily lives; the graduates indicated that they use the partition information in all areas of life. Outside the teaching profession of graduates doing their duty, their partition information in the field, formation and general cultural level, they are working in institutions and determined that varies according to the task. In addition, this effect decreased over time. Especially the knowledge of the formation of social relationships in the workplace has been found to be effective. In general, all the branches of their answers, the weakness of personal interest, as well as outside areas, depending on the work of a profession, graduated from the program is started to cool down and decrease in interest.